

Framhald frá 3. síðu. (1)

ara landið, einar tvær skips-longdir framman fyrir trolaranum — hin seinna tætt í tara-brúnni.

Öðlilt var rökíð; sjógvur, tari og móra slongdust högt upp um mastratopparnar á trolaranum; men tá ið avfjaraði, lá »Leo« har sum frammanundan.

Skadini, hann hevði fingið, var at kalla óngin; bert eitt gamalt ankarspæl og ein luft-ventilur í skylightinum vóru løstað.

Óngin ivaðist í, at hin áður-nevndi báturin — sum bumburnar fullu næstar, og sum slongdist högt av goysinum — fór í spónir; men tí betur, eisini hann fleyt omaná, tá av hæsti. Í bátnum var bert ein maður — Rasmus Haraldsen — hann sat upp undir knæ í sjógvi og var gjøgnumdrukn-ður, tá ið hann legði at landi. Tá hann varð spurður, hvussu hann hevði havt tað har úti, svaraði hann postur: »Nú mundi Harrin tikið Rasmus.«

Stutt eftir middag 24. september 1941 mundi flest øll í Vestmanna fá ein dyggan kvokk. Eins og í jarðskjálva ríktist øll bygðin: rútur skramblaðu í tún urtapottar slongdust úr karmunum. Nú sást rokilsið standa svart upp úr haganum úti í Nesi. Bökkar, mold og evja — mógvur, grót og eygur slongdist högt upp um fjallatromina og om-annvyr øllum rokilsinum sást ein flúgvári fara togandi seg niðan eftir fjallaröðini. Kom- in heilt niðan, vendi hann bygðini velið og smoygdi sær burtur úr eygsjón, niður um røðina vestanfyri. Hann var burtur og hann bleiv burtur. Tað sást eisini væl á atburði hansara, at hann minst av øl- um hatti sær tvørtur yvir bygðina, tí við Heyganes lógu tveir »armeraðir«.

Í Neshaganum siggjast enn 5 bumbuholur, og verður ein bein regla drigin gjøgnum ter allar, so rámar hon — keina.

27. september 1941 kl. 13.30 hoyrdist ein flúgvári í erva. Ein enskur fiskitrolari, ið lá innarlaga á Grynunni, byrjaði í stundini at salva við maskin- byrnu. Rópin frá manningini um borð hoyrdist í land sum villmannaból fyrri at var- skógva teir »armeraðu«, ið lógu við keina. — Tá flúgv- arin kom til sjónar í bygð- ini, sást hann koma norðan- eftir og fleyg heldur högt. Alt sum hann nærkaðist, dalaði hann meir og meir, og tá hann kom oman av Krossi, helt hann kósina beint á kei- na.

Komin inn móti Heygnum slepti hann tveimum bumbum og snúði sær so inn á Fjörð; men bumburnar eltu hann eitt langt strekki og fullu á sjógv- in væl innanfyri keina. Inni á fortøyningsplássinum, lógu fleiri foroyksar sluppi, og skamt frá bógnum á vágasluppin »Frame« snullu báðar bumbur- nar í sjógvin. Í sama sekundi rendi ein dupluttur vatngoygur seg himmalhøgt upp í luftina og slóðst í erva sundur í fin- asta dism. Tað var ein vøkur sjón, men bráðliga dró mynd- in yvir í tað dapra: — »Frame«

letti sær á í sjónum, eins og dró hon sín síðsta andadrátt og brotnaði so av um miðju- na. Helmingarnir glíðu hvør frá øðrum so líðandi niður — heilt niður til botns. Tá ið av- fjaraði, stóðu bert mastratopp- arnir undan av »Frame« — hin við tvørtrenum stóð sum ein krossur yvir hennara grøv.

Flúgvárin, ið hevði gjørt hetta hverkið, gavst tó ikki so — hann helt á aftur og kom nú skjótandi av Fjörð- inum út móti keini, men hesa ferð fekk hann harða mót- stóðu. Tað varð skotið eftir honum av keini, av Grynunni og aftan av Bakkanum. Nú mátti hann dvína — hann snaraði norður við fjallinum og smoygdi sær vestur yvir gerðini. — Annar hin »armer- aði« rendi eina granat eftir flúgváranum, og hon mundi vera brostin beint aftanfyri hann; tí kríng hann stóð alt í ljósum loga. Flúgvárin sást nú fara, sum ein fuglur, ið mist hevur flogið, út móti Gjónni. Hann gjordi rend á seg út gjøgnum Garðar og yvir Skál- ar — tá bar til — hann fekk so mikla luft undir seg, at hann knávaði upp um fjallið.

Úti í Gøðum flegg hann so lágt millum húsini, at hann var at kalla í túninum. Har vóru tvey hús rakt av kúlum hansara, men tibatir hendi óngin skaði — húsini vóru av gróti, so skotini rinu ikki við.

Seinnapartin frættist, at vest- mannasluppin »Hanna« var um at søkka. Önnur bumban var fallin so nær »Hannu«, at hon hevði fingið stóran leka. Tveir menn høvdu undir álopinum verið staddir um borð á henni fyrri at vala um motorin. Tá ið tað brast, søkk maskinan øll frá hondum teirra niður í kjólin. Hin blái sjógvurin stóð niður gjøgnum kappan, og tá menninir komu á dekkið, var bátur teirra slongdur í spónir. So miklan skaða hevði »Han- na« fingið, at nær við eitt heilt ár gekk, áðrenn hon aft- ur legði frá landi. Tá hevði hon fingið nýggjan motor; hin gamli gjordist ikki aftur.

Viðhvar í bygðini mundi skilið vera vánaligt, sum t. d. uppi í skúlanum. Har vóru tríggar flokkar samlaðir (um 100 born). Tveir teir yngstu flokkarnir skýldu seg á niðaru gongd, hin elsti á ovaru. Vind eyguni vóru tilskálkað, so har var at kalla myrkt inni. Nógv stóð á barnahjartanum, tá skjótingin fór fram. At born- ini grótu, vildu sleppa heim til mammu og á annan hátt keraðu sína neyð, var tí ein sjálvfylgja.

Nú vitstu øll, hvat kríggj var. Hviníð av kúlunum, sum í hundradtali fóru sviðandi gjøgnum luftina — bumbur- nar, ið smyldraðu skip so lett- liga, sum vóru tey gjord av svávluspinnum — hin logan- di granatin, sum skakaði allari bygðini — alt hetta hevði lært einum kríggj at kenna.

Tá kveldið kom, og »Ólav- ur« fór í rutuna, var báturin søkkaðin av flýggungum, sum rýmdu í Vágar. So nógv var fólkíð, ið sleppa vildi út um Sund, at »Ólavur« noyddist at gera fleiri eykatúrur. Út eftir havnini sigldi hann gjøgnum hópín av deyðari sild. Dagin eftir, sunnudag, byrjaðu fólk

at rýma av álvara: Maður við konu og börnum, berandi neyð synjarlutir millum herðar, só- ust halda á fjøllini; ein fam- ilja fyrri og önnur eftir rým- di frá húsi og heimi.

Eftir tveimum trimum døg- um var Vestmanna ikki meira sær sjálvum lík. Ein heilur býlingur sum Mørkin lá at kalla útdeyð. Í túnunum sást einki annað livandi enn dun- nur og høsn. Restin av bygðini lá ta fyrstu tíðina sum hálv- deyð. Skúlin varð stongdur; trídningurin av børnunum vóru evakuerað beinanvegin.

9. oktober 1941 kom hin næsti flúgvárin. Hann kom ikki soleiðis sum hinir framman- undan omanav Krosstúgvu — nei, hann tók bygðina ovugtán vegg; kom niður úr skýnum yv- ir oysingarfall, stoytti seg niður yvir Fjörðin og helt so beint á keina. Tá ið hann nærkaðist keini, tveitti hann tvær bumbur, ið báðar brustu í sjógvin einar 50 metrar inn- anfyri keini. Tær gjordu ong- an skaða; tí onki skip var við keina og heldur ikki nærðis, har tær fullu. — Keini var í allari kríggstíðini nýtt av ensk- um krígsförum, og har høvdu tey stórar kolbunkar liggjandi, so helst mundi tað vera eftir sjálvari keini flúgvárin hevði lagt. — Flúgvárin hvarv út um Stíggin.

26. oktober 1941 varð Vest- manna aftur vítað av bumbu- flúgvára. Teir fyrstu, sum sóu henda flúgvára, vóru Dala- menn, ið gingu samgongu norð- uri í Døluna. Best sum teir høvdu fingið seyðin saman, kom ein flúgvári strúkandi inn gjøgnum dalin. So lágt flegg hann, at teir ovastu fjallmenn- inir lögdu seg slætta fram eft- ir rommum og torðu ikki at hyggja upp undir búkin á honum; hinir niðaru fjaldur seg undir einum fossi. — Flúgv- arin mól norður um Pætursfjall. Nú snúði hann bráðliga suður yvir Loysingarfall og hvarv. — Eitt reðuligt buldur dun- aði millum fjøllini. — 4 fiski- trolarar lógu á Grynunni. Eft- ir tveimum hevði flúgvárin tveitt tvær bumbur, men ong- an rakt. Trolarnir høvdu ver- ið fyrivarnir og skutu so døg- liga, at flúgvárin slapp teim- um ikki nær; eisini varð skot- ið av hermonnum frá landi. — Bumburnar fullu langt av leið úti á djúpum vatni, har frøy- urin var lítið frá teimum.

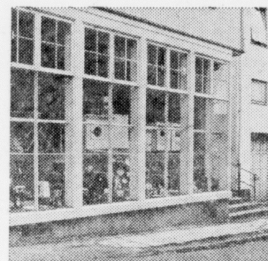
28. oktober 1941. — Hann var komin av útnyrðingi við nógvum vindi og kulda um náttina — ein reittur heystar- dagur. 10 fiskitrolarar vóru komnir inn á Grynuna at kro- ka. — Hin litli foroyksi trist- urin, ið hevði verið á lofti tá »Leo« var bumbaður, var aft- ur í einum trolara. — Nú hendi aftur tað sama, sum hendi hin fyrsta bumbudagin: Ein flúgvári kom fúkandi undan storminum oman úr vestri. Neyvan var hann komin long- ur enn yvir Rógvagarð, áður enn hann tondi seg fyrri bumb- ur og tók til at skjóta so reðu- ligt, at tað ljóðaði eins og vildi hann skræða seg sjálfan sundur. Á henda hátt fór hann hvirlandi tvørtur um havnina. Ongantið sást hann stoyta seg

Stórur áhugi fyrri søgu- tímum bókasavnsins

Herfyri fór Býarbókasavnið undir eitt tiltak, kallað »Søgu- tímia«. Tað sær út til, at stór- ur áhugi er fyrri hesum tiltaki. Atgongumerkin eru ókeyp- is, og verða tey »rvin av blokki- num« beinan vegin, sigur Bý- arbókasavnið. Í søgutímunum

verða sýndir filmir, børnini lesa, klippa, mála og annað. Higaril hevur bókasavnið Sverri Egholm skipað fyrri. Óli Kurt Hansen hevur eisini luttikið. Aldurin er frá fyra ár, og er søgutímin hvønn dag kl. 17.

Í sýnisglugganum

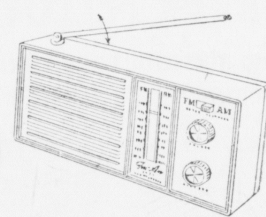

sum innandura

— ALTÍÐ STÓRT ÚRVAL AV DYGDARGÓÐUM VÖRUM.

Pf. Maria Poulsen & Co.

tlf. 1 2000 — 1 2001

CONION
ferðaradio

Millumbylgja við Tórshavn-Radio. — FM bylgju um- rádi.

Við tasku og oyraproppi. — Prísur 248,00 kr.

RADIOBÚÐIN, Runavík, tlf. 7008

RADIO-EL Tórshavn, tlf. 1397

á hovðið fyrri at taka sikti- vegna stormin mundu líkindi heldur ikki vera til tess. Tó at hann hevði lagt væl uppfyri, tá hann tveitti, fuku bumburnar langt cystur um trolarnar, og brustu tær ikki fyrr enn út á Bognum — tveir í fjórni, hin triðja á sjónum.

At ikki mannskaði hendi har úti, var eitt satt undur; tí Hellubóndin var á fjalli sama morgunin, og kom hann við gongu síni, beint sum bumbur- nar brustu, inn móti Gjám. So statti komu allir fjallmenn- inir at verða mitt fyrri kulu- strálu flúgváran. Summir av monnum lupu niður í eina gjógv, áðir aftur undir stein- ar. Tó at kúlurnar heglaðu niður millum teir og spruttu úr seinastu fótasporum teirra, eydnaðist tað tó øllum at sleppa heilskapar úr kulu- stráluni.

Hetta var seinasti bumbu- dagur Vestmannahavnar, og var hann á mangan hátt hin- um fyrsta líkur: sjálf bumb- urnar fullu báðar ferðir um somu leið.

Á nýggjártinum var øll bygð-

in víðaftur ræknað: flýggingar- nir heimkomnir, skúlin upp- latin og starvið roktað av nýggjum.

Bumbukríggjð var av, men harfyri livdi ein tó ikki ótta- leysur — tað var langt frá! — Ein motorrópari varð uppsett- ur mitt í bygðini. Hvarja ferð flúgvári nærkaðist, skuldi hann varskógva, so at ein fekk stundir at søkja sær skyli, áð- renn flúgvárin var yvir. Alla ta fyrstu tíðina østi hesin róp- ari bert nervur fólks upp og oyddi burtur hópín bestu virk- istíð teirra; tí fáur vóru dagar- anir, hann ikki var á lofti. Ofra vóru fleiri »alarmar« sama dag, sum t. d. 17. desem- ber, tá blást varð 4 ferðir, og 4. februar 1942, 3 ferðir. Hin longesti alarmurin var 26. mars 1942; hann vardi stivan tíma.

At endanum høvdu øll vant seg so væl við róparan, at tó hann rópti sum harðast, bleiv ein bert framvegis verðandi í arbeiðinum og gloymdi, at tað var álopsávarðing. Men leyg- ardagurin — »Frame« søkk og flúgvárin stóð upp eftir kanti yvir Gøðum — verður seint gloymdur í Vestmanna.